

BİRİNCİ BÖLÜM

NEDEN BEDİÜZZAMAN SAİD NURSİ

Bediüzzaman modelini iyi anlayabilmek, onu yeteri kadar tanımamıza bağlıdır. Altmış, Yetmiş yıldır yazılı olarak, menfi bir tarzda kamuoyuna tanıtılan Bediüzzaman'a resmî ideoloji de kapılarını açmaya başladı. Vatanımızın zor günler geçirdiği şu zamanda, onun fikir ve görüşleri o kadar alaka uyandırdı ki, 'Her kitapçı onun eserlerini bulundurmayı, her medya programcısı da onun fikirlerini ele almayı, yeni çareler olarak gördüler. Okuduğu bir gazete haberi, onun ruhunda fırtınalar koparır. İngiliz Sömürgeler Bakanı Gladistan:

'Bu Kur'an Müslümanların elinde bulundukça biz onlara hâkim olmayız. Ne yapıp yapmalı, Kur'an'ı ortadan kaldırmalıyız veyahut Müslümanları ondan soğutmalıyız' demişti.

Bediüzzaman'da buna karşı şu sözü vermişti: Ben de Kur'an'ın sönmez ve söndürülmez bir manevi güneş olduğunu tüm dünyaya ispat edeceğim. İşte Bediüzzaman'ın yaygın ifadesiyle Nurculuk hadisesinin bütün gayesi bu cihete matuf olmuştur.

Doğunun eğitim problemini çözmek için, fen ve din ilimlerinin beraber okutulacağı bir üniversite açılması gayesiyle 23 yaşındayken İstanbul'a gider ve projesini bizzat padişaha takdim eder.

1911 yılında Şam'a gider ve orada meşhur hutbesini okur. Herkesin karamsar tablolar çizdiği gelecekte O:

'İstikbal yalnız ve yalnız İslamiyet'in olacak ve hakim, hakaik-i Kur'aniyye ve imaniye olacak' diyerek ileri görüşlülüğünü ortaya koyar.

Aynı yıl, şark vilayetlerini temsilen Sultan Reşad'ın Rumeli Seyahatine katılır. Van'da kurmayı

düşündüğü üniversite projesini padişahla görüşür. Onun da desteğiyle Van Gölü kıyısına temelini atar.

Bediüzzaman, vatanın kurtuluşu için vazife üstlenerek Birinci Dünya savaşında Ruslara karşı gönüllü alay komutanı vasfıyla talebeleriyle birlikte savaşa iştirak etmiştir.

İngilizler İstanbul'u işgal edince, Ankara'ya davet edilir. Ankara'da aradığını bulamaz. Kendisine teklif edilen mebusluk, umumi vaizlik ve diyanet işleri reisliği gibi bir çok imkanı reddederek Van'a gider ve Şeyh Said isyanını önlemek için çok çalışır. İsyanı katılması için yapılan teklife karşı verdiği cevabı ise çok manidardır:

'Türk milleti asırlardan beri İslamiyet'in bayraktarlığını yapmıştır. Çok Veliler yetiştirmiş ve şehitler vermiştir. Böyle bir milletin torunların kılıç çekilmez. Kılıç harici düşmanlara çekilir. Dahilde kılıç kullanılmaz. Bu zamanda yegâne kurtuluş çaremiz, Kur'an ve iman halkiyatlarıyla tenvir ve irşat etmektir. En büyük düşmanımız olan cehaleti izale etmektir'.

Hayat çizgisini şöyle ifade eder:

'Ben cemiyetin iman selameti yolunda dünyamı da ahiretimi de feda ettim. Gözümde ne Cennet sevdası var ne de Cehennem korkusu. Cemiyetin, yirmi beş milyon Türk cemiyetinin imanı namına bir Said değil, bin Said feda olsun. Kur'an'ımız yeryüzünde cemaatsiz kalırsa, Cennet'i de istemem; orası da bana zindan olur. Milletimin imanını selamette görürsem, Cehennem alevleri içinde yanmaya razıyım. Çünkü, vücudum yanarken gönlüm gül-gülistan olur.

Risale-i Nur'u anlamıyorlar yahut anlamak istemiyorlar. Beni skolastik bataklığı içine saplanmış bir medrese hocası zannediyorlar. Ben, bütün müspet ilimlerle, asrı hazırın (şimdiki asrın) fen ve felsefesiyle meşgul oldum. Bu hususta en derin meseleleri hallettim. Hatta bu hususta bazı eserler telif eyledim.

Onun fikirleri incelendiğinde, ilk hareket noktasının, semada nazil olan Kur'an'ın hükümlerini akla tespit ettirmesi ve İslam'ın bütün meselelerini akla yaklaştırmının mümkün olduğu kanaatidir.

Bediüzzaman'ın gerçekleştirmeye çalıştığı iman ve Kur'an hizmetinin saf ve berrak kalabilmesi için, birtakım siyasi mülahazalardan uzak durmak istediğini görmekteyiz. Fiili siyasete itibar etmeyişinin gerekçelerini yazmış olduğu eserlerinde uzun uzun açıklar:

'Cazibesi ile meraklıları kendi ile meşgul eder. Hakiki ve büyük vazifeyi unutturur. Tarafgirlik meylini verir, zalimlerin zulmünü hoş görür, şerik olur' sözleri, neden siyasetten uzak duruşu için yeterlidir.

Ona göre toplum içinde tansiyonun yükseltilmesi, insanların karşı karşıya getirilmesi ve şiddet hareketleriyle arzu edilen neticenin elde edilmesi mümkün değildir:

'Bütün hayatımda, bütün kuvvetimle asayışı muhafazaya çalışmışım. Bu kuvvet dahilinde değil, ancak harici tecavüze karşı istimal edilebilir. Vazifemiz dahildeki asayişe bütün kuvvetimizle yardım etmektir'.

Bediüzzaman'ın en bariz vasıflarından biri de ümitli oluşudur:

'Bila perva ilan ederim. İtikat ve yakinimdir. Hak, neşv-ü nema bulacaktır (yeşerecektir.) Hem de itimadımdır ki, istikbalde hüküm sürecektir ve her kıtasında hakim-i mutlak olacak yalnız hakaik-i İslamiyedir'.

Bütün şartlarda, yılmadan ve çekinmeden iman hizmetinden sebat ederek, şevk ve şükürle Kur'an davasını yürütmesi, erişilmez bir hususiyeti olarak takdir görmektedir:

'Saçlarım adedince başlarım olsa, her gün biri kesilse, bu hizmet-i imaniyeden çekilmem'. Dünyayı başıma ateş yapsanız, hakaik-i Kur'aniyye'ye feda olan bu başı zındıkaya eğmem. Sivrisinek tantanasını kesse, bal arısı demdemesini bozsa, sizin zevkiniz bozulmasın, hiç teessüf etmeyiniz'.

EĞİTİMDE BEDİÜZZAMAN MODELİ

Ahmet TÜRKAN tarafından yazıldı.

Pazar, 28 Nisan 2024 11:27 -

Bediüzzaman'daki fikri istikrarın ve tenakuzların olmayışının esas sebebi şöyle izah edilmektedir:

‘Risale-i Nur’daki hakaik, doğrudan doğruya feyz-i Kur’an’dan mülhem hakaik-i imaniyyedir; zaman ve zemine göre değişmez ebedi hakikatlardır’.

Risale-i Nur’un kaynağının yalnızca Kur’an olduğunu ve Kur’an-ın bu asra bakan hususiyetlerinin Bediüzzaman tarafından eserlerine güzel bir üslûbla yansıttığını müşahade etmekteyiz. Bediüzzaman’ın şu ifadeleri bu konuyu çok güzel aydınlatır:

‘Elde Kur’an gibi bir mu’cize-i baki varken, başka burhan (delil) aramak aklıma zaid (lüzumsuz) görünür. ‘Elde Kur’an gibi bir burhan-ı hakikat varken, münkirleri ilzam için gönlüme sıklet mi gelir!?’.

İKİNCİ BÖLÜM

BEDİÜZZAMAN’A GÖRE GERİ KALMANIN ANA SEBEPLERİ

Osmanlı’nın mevcut şartlarını düzeltmek için Batı’nın insanlık, barış ve refah gibi yararlı yönlerini almakta bir sakınca görmeyen Bediüzzaman, Batı’nın sefahatine, başıboşluğuna ve toplumu dejenere eden keşmekeşliğine karşı çıkar:

‘Bunun içindir ki, medeniyet yolunda bizim örnek tutacağımız millet, Japonlardır. Onlar Avrupa medeniyetinin bütün güzelliklerini aldılar. Fakat, bekalarının temeli olan milli adetlerini muhafaza ettiler’ diyerek Japon’ları örnek gösterir.

Şu tespitleri ise çare konusunun bir başka yönünü ortaya koymaktadır:

‘Şimdi hüküm ferma şecaat-i imaniyye ve akliyye ve fenniyyedir. Bazen bir münevverü’l-fikir yüze (yüz kişiye) mukabildir. Ecnebler size bu şecaatle galebeye çalışıyorlar. Yalnız, şecaat-i Kur’aniye cevherinden yapmalısınız’.

Gerilemede en büyük sebep; cehalet, zaruret ve ihtilaf. Bediüzzama’a göre bütün kötülüklerin davetçisi ve acil çare bekleyen hastalığı cehalettir:

‘Ben vilayet-i Şarkiyye’de aşiretlerin hal-i perişaniyyetini görüyordum. Anladım ki, dünyevi bir saadetimiz, bir cihetle fûnun-u cedide-i Medeniyye (Medeniyyetin yeni fenleri) ile olacaktır. ‘Elbette nev’i beşer ahir vakitte ulum.

Bediüzzaman ‘zaruret’ sözü ile, müslümanların karşı karşıya bulunduğu maddi ve teknik yöndeki geri kalmışlığını anlatmak istemiştir. İslam alemini saran bu fakirlik illetinden çabuk kurtulacağını ve hatta ilim ve teknikte Batıya yetişip, önüne geçeceği yönündeki kanaatini belirtir. ‘Hayat bir faaliyet ve harekettir, şevk ise matiyyesi (bineği)’dir veya sa’y-i insaninin (çalışmanın) baharıdır. Çalışmanın sevabı servettir, ataletin cezası sefalettir.

Bediüzzaman’ın cemiyet bünyesindeki ihtilafın boyutuna matematiksel bir mantıkla yaklaştığı görülür:

‘Cemiyette vahid-i sahih olmazsa cem ve zam, kesir darbı gibi küçültür. Bu hususu şöyle izah eder; ‘Hesapta malumdur ki, darp ve cem (çarpma ve toplama) ziyadeleştirir. Dört kere dört onaltı eder. Fakat kesirlerde darp ve cem bilakis küçültür. Sülüs sülüs ile (üçte biri, üçte bir ile) darbetmek tis’i (dokuz da biri) olur. Aynen onun gibi, insanlarda sıhhat ve istikamet ile vahdet olmazsa, ziyadeleşmek küçülür, bozuk olur, kıymetsiz olur’.

‘Hayat ittihaddadır (birleşmededir)’ diyen Bediüzzaman ‘İttifakta kuvvet var; ittihatı hayat var; uhuvvette saadet ver’ görüşleriyle de, toplum dinamizminin can damarlarını nazara vermektedir.

Geri Kalmamızda Diğer Altı Hastalık

EĞİTİMDE BEDİÜZZAMAN MODELİ

Ahmet TÜRKAN tarafından yazıldı.

Pazar, 28 Nisan 2024 11:27 -

1-Ye's

2-Sıdk'ın ölmesi

3-Adavete muhabbet

4-Ehl-i imanı birbiriyle bağlayan nurani bağları bilmemek

5-Çeşit çeşit suri (bulaşıcı) hastalıklar gibi intizar eden istibdad

6-Menfaat-i şahsiyyesine himmetini hasretmek.

Bu hastalıkların tedavi metodları ise:

1-el-Emel (ümitli olmak)

2-Ye'sin (ümitsizliğin) öldürülmesi.

3-Sıdk (doğruluk)

4-Muhabbete muhabbet, husumete husumet (sevgi duygusuna sevgi, düşmanlık duygusuna düşmanlık)

5-Himmetli (gayretli) millet olmak,

6-Meşveret-i şer'iyye (istişare meclisi)

Şer-i hükümlere tam uyulmaması ve bu yöndeki ölçülerin sebeplerle kaçırılmış olması, toplumda meydana gelen gerilemeye ve çöküntüye sebep olarak gösterilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

OSMANLI EĞİTİMİNDE BOZULMAYA GENEL BAKIŞ

Osmanlı eğitim sistemi öylesine mükemmel işledi ve öylesine parlak sonuçlar ortaya çıkardı ki, bilim dünyasının ilklerinden tutun da, bu gün batılı eğitimcilerin söyledikleri modern kriterleri asırlar önce uygulayan alimler yetiştirdi. Bu başarıyı, idareci makamındaki insanların eğitime ve eğiticiye verdikleri önemde de aramak lazımdır. Çünkü bir devlet: 'Hangi alim bildiğini yüzüne doğru söylemezse, meclisime gelmesin' diyen padişahlar tarafından idare edilmiştir. Öte yandan, halkın müttaki bir müslüman olarak yetişmesi, eğitim ve öğretim faaliyetlerini en üst düzeye çıkarmıştır. 'Çünkü, bir çok ayet ve hadis, ilim tahsil etmenin dünya ve ahirete ait faydasından bahsederek, bu yöne teşvik etmiştir. Bunun için Osmanlı halkı hem ilim tahsil etmek için birbirleriyle yarışmış, hem de ilim tahsil edenler yardım için aynı yarış göstermiştir.

Bozulmanın ilmiyye, kalemiyye, seyfiyye ve mülkiyye kurumları üzerinde olduğu görülmektedir. Devletin temelini meydana getiren bu müesseselerin en ciddi kısmı ise, ilmiyye sınıfı meydana getirmekteydi. Medreselerin gerilemesiyle bu kurumun da ciddi bir dağınıklık içine girdiği anlaşılmaktadır. Çünkü medrese tahsilinin asıl gayesi, Ulum-u Aliye denilen tahkiki iman ve hikemiyyat-ı Kur'aniyye'yi kazanmaktır. Fakat Osmanlı devletinin çözülme dönemlerinde A'rabi gramer ve sarf, nahiv gibi alet ilimlerine fazlaca ağırlık verilerek, medreselerin asıl dinamizmi zayıf kaldı. Toplum ruhunu ve devlet nizamını temine de bu kaynak kurumaya başlayınca da ilmiye sınıfında dağınıklar ortaya çıktı. Bu gidiş, bugünkü bürokrasi manasına gelen kalemiye sınıfını da etkilemiştir. O dönemde mülkiyye sınıfının da büyük yaralar aldığı bilinmektedir. Siyasi çalkantı, kadroları siyasi hesaplarla ehliyetsiz insanlara bırakınca; adam kayırma, rüşvet ve su-i istimal gibi cemiyeti kemiren hastalıklarda kendini göstermiştir. Ordunun siyasete karışması ise, seyfiyye adıyla bilinen bu kurumu yıpratmış, iç politika da kendini hissettirmek için, asıl görevini unuttur olmuştur. Devletin esas meseleleri bu şekilde yaralanınca bunun tesirinin de bütün cemiyette kendini hissettireceği malumdur. Öyle de olmuştur.

Medreselerde yalnızca dini ilimlerin okutulması ve fenni ilimlerin okutulmaması da Bediüzzaman'ın gördüğü en büyük eksikliklerdir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BEDİÜZZAMAN MODELİ NEDİR?

İnsanı tanıtmayı, 'nereden geldiği ve nereye gittiği' sorusuyla başlayan Bediüzzaman: 'insan bir yolcudur, sebavetten (çocukluktan) gençliğe, gençlikten ihtiyarlığa, ihtiyarlıktan kabre, kabirden haşre, haşirden ebede kadar yolculuğu devam eder' diyerek, insanın dünyaya başıboş gelmediğine, ibn-i tasarruf altında bulunarak, bir kudret tarafından ebede sevk olunduğuna dikkat çekmektedir. İnsanın latifeleri içinde öyle bir latife var ki, ebedden ve ebedi zattan başkasına razı olmaz ondan başkasına teveccüh etmiyor. Masivasına (başkasına) tenezzül etmez. Bütün dünyayı ona versen, o fitri ihtiyacı tatmin etmez. İnsanın fıtratı zi-şuuru olan vicdanı, saadet-i ebediyyeye bakar, gösterir. Evet, kim uyanık vicdanını dinlese, 'Ebed, Ebed!' sesini işitecektir. Bütün kainat o vicdana verilse, ebede karşı olan ihtiyacının yerini dolduramaz. Demek o vicdan, ebed için yaratılmıştır'.

İnsanın mahiyetini yepyeni bir üslupla ele alan Bediüzzaman, ciltler dolusu çalışma gerektiren bu hususu, çok anlamlı şekilde tek paragrafa sıkıştırır. 'İnsan zaiftir, belaları çok fakirdir, ihtiyacı pek ziyade, acizdir, hayat yükü pek ağır... Eğer, Kadir-i Zü'l-Celal'e dayanıp tevekkül etmezse ve itimad edip teslim olmazsa, vicdanı daim azap içinde kalır. Semeresiz (sonuçsuz), meşakkatler (zahmetler), elemeler, teessüfler onu boğar; ya sarhoş veya canavar eder.

BEŞİNCİ BÖLÜM

BEDİÜZZAMAN MODELİNDE İRKÇILIK VE BÖLÜCÜLÜK NEDİR VE BUNA KARŞI NASIL BİR EĞİTİM OLMALIDIR

Milliyetçiliğe iki açıdan bakan Bediüzzaman: 'Fikri milliyet iki kısımdır. Bir kısmı menfidir,

EĞİTİMDE BEDİÜZZAMAN MODELİ

Ahmet TÜRKAN tarafından yazıldı.

Pazar, 28 Nisan 2024 11:27 -

şeametlidir, zararlıdır, diğerlerine adavetle devam eder, müteyakkız davranır' der. Müspet milliyetçilik için de şunları söyler: 'Müsbet milliyet, hayat-i ictimaiyyenin (sosyal hayatın) ihtiyacı dahilisinden ileri geliyor. Teavüne, tesanüde sebebdır. Menfaatli bir kuvvet temin eder. Uhuvvet-i İslamiyye'yi (İslam kardeşliğini) daha ziyade teyit edecek bir vasıta olur.

Bediüzzaman ırkçılık yönünde bir başka tehlikeyi de şöyle nazara verir:

'Milletimiz de yalnız islamiyettir. Zira Arap, Türk, Kürt, Arnavut, Çerkez ve Lazların en kuvvetli hakikatları revabıt (bağları) ve milliyetleri İslamiyyetden başka hiçbir şey değildir. Nasıl ki az bir ihmal ile tavaif-i müluk temelleri atılmakta ve on üç asır evvel ölmüş olan asabiyyet-i cahiliyyeyi ihya ile fitne ikaz olunmakta ve oldu; gördük'.

'Bugünkü Türkiye ahalisi asıl Türk kavimlerinden başka, tarihin en eski çağlarından beri gerek Anadolu'da, gerek imparatorluğun diğer bölgelerinde yaşamış ve asırlar boyu serbestçe birbiriyle karışmış olan ırkların, yani Çerkez'lerin, Arnavut'ların, Boşnak'ların, Kürt'lerin, Gürcü'lerin ve İslamiyyetin kabulü ve evlenme yoluyla Rum'ların, Ermeni'lerin ve Slav'ların karışımından meydana gelmiştir. Bu surette ırkçıların iddia ettiği gibi kan saflığından pek eser kalmamıştır'.

Başka bir beyanında da Bediüzzaman, menfi milliyetçilerin Avrupa'dan geldiğini, onları körü körüne taklit ettiğimiz için içimize girdiğini ve bir çok mukaddesatı da feda ettirdiğini anlatarak şunları ifade etmektedir:

'Halbuki her milletin kamet-i kıymeti farklı bir elbise ister. Bir cins kumaş bile olsa; tarzı ayrı ayrı olmak lazım gelir. Bir kadına, jandarma elbisesi giydirilmez. Bir ihtiyar hocaya, tango bir libasın giydirilmediği gibi... Körü, körüne taklit dahi çok defa maskaralık olur'.

Gerçek Türkçülüğün İslam'ın içinde eriyen ve İslam'la kaynaşmış olan Türklük olduğunu anlatan Bediüzzaman, çok çarpıcı bir teşhiste bulunur:

'Türk milleti anasır-ı İslamiyye (İslam unsurları) içinde en kesretli (çok) olduğu halde, dünyanın her tarafında olan Türk'ler ise müslümandır. Sair unsurlar gibi, Müslim veya gayr-i müslim olarak

EĞİTİMDE BEDİÜZZAMAN MODELİ

Ahmet TÜRKAN tarafından yazıldı.

Pazar, 28 Nisan 2024 11:27 -

iki kısma inkısam etmiştir. Nerede Türk taifesi varsa, müslümandır. Müslümanlıktan çıkan veya müslüman olmayan Türk'ler, Türklükten dahi çıkmıştır (Macarlar gibi)'.

Bediüzzaman, birincisinde, 'Mekteplerde din dersi okutulmasını, medreselerde ise fen derslerinin okutulmasını teklif etmişti. İkinci olarak da 'Din ve fen ilimlerin beraber okutulacağı darü'l-fünunlar açılmasını istemişti.

Büyük karışıklığa sebep olan dil probleminin aşılması için de şu teklifi yapmıştır:

(Doğuda) 'Fünun-u cedideyi (yeni fenleri), ulum-u medaris (medrese ilimleri) ile mezc ve derc; lisan-ı Arabi (Arapça) vacib, Kürdi caiz, Türki lazım kılmaktır'.

ALTINCI BÖLÜM

BEDİÜZZAMAN MODELİNİ DÜZENLEYEN ESASLAR

Bediüzzaman Modelinin Temel İlkeleri:

a-Eğitim, İslam'ın iki ana kaynağı olan Kur'an ve Sünnet'e dayanmalıdır.

b-Dünya ve ahiret hayatı birlikte ele alınmalıdır.

c-Din ve fen ilimleri birlikte okutulmalıdır.

d-İrkçılık ve menfi fikirler körüklenmemeli, İslam milliyeti esas alınmalıdır.

EĞİTİMDE BEDİÜZZAMAN MODELİ

Ahmet TÜRKAN tarafından yazıldı.

Pazar, 28 Nisan 2024 11:27 -

e-Kardeşlik, birlik ve beraberlik esas alınmalıdır.

f-Verilecek eğitim, Kur'an'a ayna olmalıdır.

g-Talebe; şevk, şükür ve ümit içinde tutulmalıdır.

h-Eğitime ferdden ve nefisden başlanmalıdır.

ı-İnsanın kabiliyet ve arzuları dikkate alınmalıdır.

i-Eğitim hür ve açık ve aynı zamanda topluma yönelik olmalıdır.

j-Eğitimde müspet hareket esas alınmalıdır.

k-Talebe ve okul, siyaset içine çekilmemelidir.

l-Eğitim hizmetinde bulunanların yüksek bir gaye için çalışmaları lazımdır.

Bediüzzaman, Medresetü'z-Zehra adında ideal bir medrese kurmayı ve bunu hızla yaygınlaştırmayı düşünür. 'Camiü'l-Ezher (Mısır'daki İslam Üniversitesi), Afrika'da bir medrese-i umumiyye olduğu gibi, Asya, Afrika'dan ne kadar büyük ise, daha büyük bir dar-ül fünun (Üniversite) Asya'da lazımdır; ta ki İslam kavimleri, mesela Arabistan, Hindistan, İran, Kafkas, Türkistan ve Kürdistan'daki milletleri, menfi ırkçılık ifsad etmesin (bozmasın), Hakiki müsbet ve kutsi ve umumi milliyet-i hakikiyye olan İslamiyyet, milliyeti ile inneme'l-mü'minune ihvetün (mü'minler kardeşler), Kur'an'ın bir kanun-u esasisinin tam inkişafına (hayata geçmesine) mazhar olsun ve 'felsefe fünunu' ile 'ulum-i diniyye' (din ilimleri) birbirleriyle barışsın ve Avrupa

Medeniyeti, İslamiyet hakkıyla tam müsalaha etsin (barışsın) ve Anadolu'daki ehl-i mektep ve ehli medrese birbirine yardımcı olarak ittifak etsin.

Bediüzzaman'a göre birinci derecede okutulması gereken yüksek ilim dersleri (tefsir, kıraat, hadis, ma'rifetullah, fıkıh, kelam ve ahlak) zamanla arka plana düşmüştür. İkinci derecede okutulması gereken alet ilimleri de (Arapça, gramer, sarf, nahiv, belagat ve mantık) birinci sırayı almıştır. Ayrıca Arapça metinlerin zorluğu nedeniyle, talebeler bütün zamanlarını bunları çözmeye ayırdıkları için, ders kitapları dışına çıkıp, modern ilimlerle meşgul olmaları mümkün olmamıştır. Bu tıkanıklığın aşılması için Bediüzzaman'ın teklifi şudur: Talebenin bütün vaktini alan ve zihinleri fazlaca meşgul eden kitapların sayılarını azaltmak, açıklayıcı metinlerle de uğraşmamak ve bunun için zaman öldürmemektir.

Bediüzzaman, açmayı düşündüğü Üniversitelerle ilgili diğer bir yeniliği de, tek tip öğretim modeli bırakılarak, branşlaşmaya gidilmesini, istemesidir.

Bediüzzaman, eğitici durumunda bulunan kimsenin, bir meseleyi sunmadan önce, onun gereklerini kendi şahsında göstermesi ve nefsinde tatbik etmesi lazımdır. Bunun için Bediüzzaman:

'Lisan-ı hal, lisan-ı Kalden daha tesirlidir' der. Öte yandan Bediüzzaman:

'Hazmolunmayan ilim telkin edilmemelidir' diyerek bu ölçüyü belirler. Ayrıca, telkin edilen ilmin, seviyeye, sahsa, zamana ve zemine de uygun olmasını istemektedir.

Tahmin ederim ki, nasihlerin nasihatları, şu zamanda tesirsiz kaldığının bir sebebi şudur ki; Ahlaksız insanlara derler: Haset etme, hırs gösterme, adavet etme, inat etme, dünyayı sevme, fanidir, fıtratını değiştir gibi zahiren ma la yutak (kabulü imkânsız) bir teklifte bulunurlar. Eğer deseler ki, bunların yüzlerini hayırlı şeylere çeviriniz, mecralarını değiştiriniz hem nasihat tesir eder hem daire-i ihtiyarlarında bir emr-i teklif olur. İfadelerden de anlaşıldığı gibi, ders verirken, teklif götürürken ve nasihat ederken, insan psikolojisine, kabiliyetine ve duygularına uygun şekilde almalıdır. Dersleri monotonluktan ve durgunluktan kurtarmak için, karşılıklı münazara tarzında ders işlenmesini, kabiliyetlerin inkişafı, cesaretin artması ve yapıcı tenkitlerin gelişmesi bakımından gerekli görmüştür.

EĞİTİMDE BEDİÜZZAMAN MODELİ

Ahmet TÜRKAN tarafından yazıldı.

Pazar, 28 Nisan 2024 11:27 -

Ayrıca, öğretimde iş bölümüne dayalı, grup ve ünite çalışmalarını teşvik ederek, talebenin imtihana tabi tutulmasını istemiştir. Öte yandan Bediüzzaman'ın ihtisaslaşmaya çok önem verdiği de görülmektedir.

Anlaşılan dersin pekiştirilmesi için 'tekrar' unsurunun kullanılması gereğine işaret etmiş ve şöyle demiştir:

'Müessese tespit etmek için tekrar lazımdır. Te'kit için terdad lazımdır'.

Öte yandan, talebeden iyi bir sonuç alınabilmesi için, onu tahsilin önemine inandırmak ve bu mes'uliyeti öğretmek lazımdır. Bunun için de ahlaki yönün ihmal edilmemesi gerekir. Bu, eğitimin her kademesinde olmalıdır'.

İlmi araştırma yapan ve eğitim hizmetiyle vazifeli olan, ayrıca memleketin istiklalini elinde bulunduran bu kadroların geçim derdine düşmesi, büyük bir eksiklikti. İlmin izzetiyle bağdaşmayan bu konunun önüne geçmek için, ilim adamlarının mali yönden devletin himayesine alınmasına dikkat etmiştir.

Halit ERTUĞRUL